

Motion till riksdagen

1989/90:N432

av Inger Schörling m.fl. (mp)

Förbränningsanläggningar för fossila bränslen

Sammanfattning

För att Sverige skall ta sitt globala miljöansvar när det gäller växthuseffekten föreslår vi att en ny lag stiftas som förbjuder uppförande av fossilbränsleanläggningar med en planerad årlig energiomfattning överstigande 10 GWh.

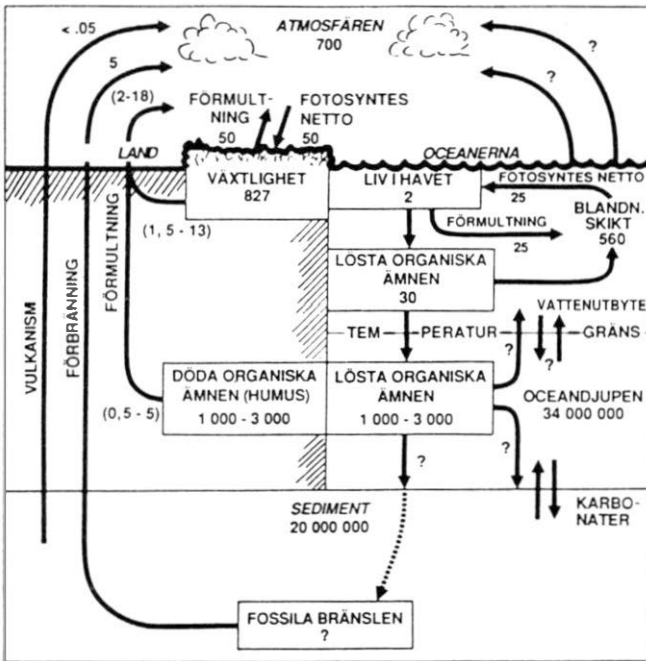
Växthuseffekten

Det är sedan länge bekant att halten av koldioxid i atmosfären påverkar dess genomsläpplighet för värmestrålning så, att stigande halt av koldioxid ökar reflektion av den långvågiga värmestrålningen från jorden ut i rymden. Detta brukar kallas växthuseffekten, eftersom det leder till en ökad temperatur på jorden. Mänsklighetens ökade bruk av fossila bränslen leder till att stora kvantiteter kol förs från jordens innandöme ut i atmosfären i form av koldioxid. Nedhuggning och förbränning av jordens skogar har samma effekt.

Sammanhangen framgår bäst av figur (Fig. 1, ur ref. 1) på nästa sida.

Figur 1. Jordens kolmängder och flöden i milliarder ton respektive milliarder ton per år

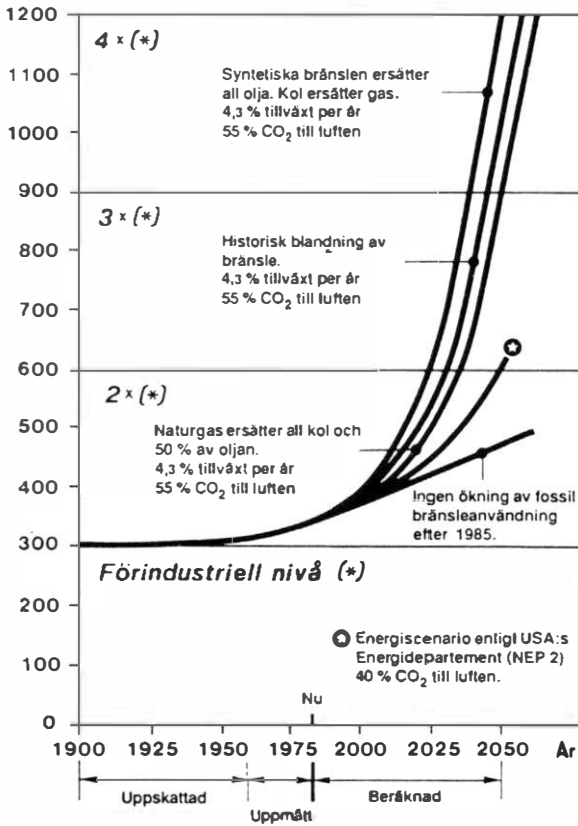
Mot. 1989/90
N432

Följden blir att koldioxidhalten i luften stiger. Av figur 2 (enl. ref. 1) framgår att en extrapolation av nuvarande trender leder till en fördubbling av den förindustriella nivån före mitten av nästa århundrade. Inte ens en frysning av användningen av fossila bränslen vid dagens nivå är tillräcklig för att undvika stora ökningarna redan före år 2050.

Figur 2. CO₂ i luften. Skilda scenarier enligt US Department of Energy

Mot. 1989/90
N432

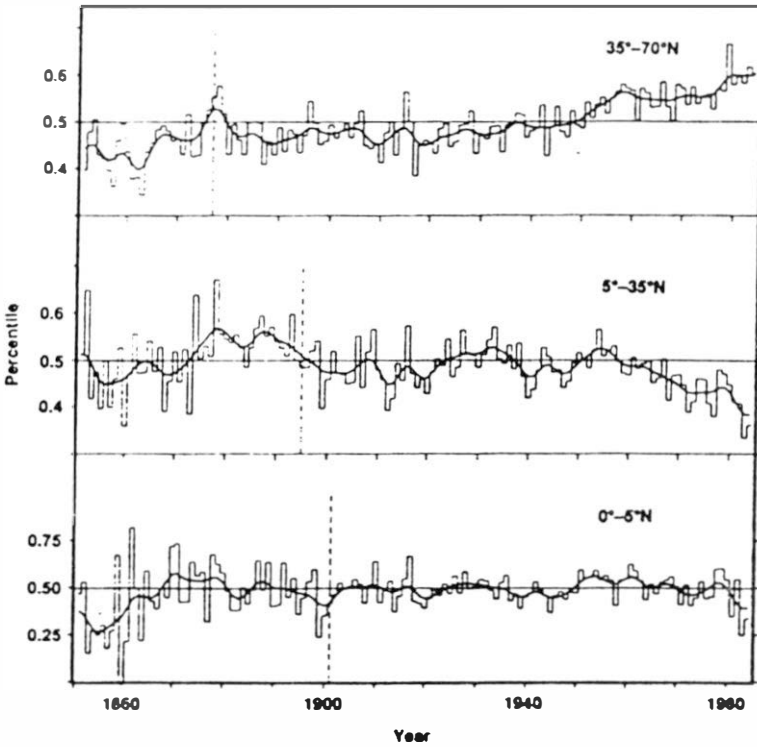

Redan dagens nivå med 20 % ökning av koldioxidhalten från förindustriell nivå har med hög sannolikhet påverkat världens klimat. En temperaturhöjning på 1 à 2°C har iakttagits. Världshavens nivå har höjts ca 25 cm beroende på temperaturhöjningen, och nederbördsmängderna minskar i de tropiska/subtropiska områdena, samtidigt som de ökar i de mera polnära, dvs. på våra breddgrader. Detta framgår med all tydlighet av de genomsnittsvärden som redovisas i nedanstående diagram (Fig. 3, enl. ref. 2)

Kort sagt: torka i Afrika, Södra Asien och södra USA, stora nederbördsmängder bl.a. hos oss. Vår existens sätts på spel om Golfströmmen skulle minska eller om polarisarna skulle börja smälta.

Figur 3. Nederbördsindex för olika breddgradzoner på norra halvklotet

Mot. 1989/90
N432

De kunskaper man i dag har om koldioxidhaltens effekter har kompletterats med kunskap om andra gaser, som också bidrar till växthuseffekten: kolväten, dikväveoxid, freoner, ozon. Åtskilliga av dessa gasutsläpp är relaterade till mänsklighetens energianvändning, vilket manar till ytterligare ansträngningar att reformera energianvändning och industriella metoder så att utsläppen minimeras. Riksdagen har också insett detta och deklarerat att politiken skall utformas så, att utsläppen av koldioxid till luften ej får öka (Jordbruksutskottets betänkande 23 1987/88 rskr. 373).

Trots att detta beslut fattades för 19 månader sedan har regeringen inte återkommit till riksdagen med konkreta förslag att genomföra politiken. Enligt miljöpartiet de grönas uppfattning är dock detta krav otillräckligt. FN:s chefsklimatolog uttalade den 23 maj 1989 att mänsklighetens utsläpp av växthusgaser måste minska med 85 % och det är industrivärlden som har det dominerande ansvaret. Kravet på sikt måste vara balans, d. v. s. att atmosfärens koldioxidhalt stabiliseras på en acceptabel nivå. Målet måste vara att bruket av fossila bränslen skall upphöra. Detta kan ändå ej återföra koldioxidhalten till förindustriell nivå. Endast bränslen där årsförbrukningen motsvaras av en årlig tillväxt kan accepteras.

Kortsiktig målsättning

Med sorg och beklämning har miljöpartiet de gröna noterat att statliga myndigheter och inte ens regeringen tycks ta riksdagens krav, en frysning av kol-

dioxidutsläppen på nuvarande nivå, på allvar. De stora förbrukarna: kraftindustrin, bilismen och uppvärmningssektorn planerar för fortsatt användning och expansion när det gäller bruket av fossila bränslen. Miljöpartiet menar därför att riksdagen genom lagstiftning måste förhindra byggandet av nya, större förbränningsanläggningar, att bromsa användningen av fossila bränslen inom trafiken. I små anläggningar som villapannor rekommenderar vi andra åtgärder som redovisas i annat sammanhang.

Det finns anledning att diskutera kärnkraftsavvecklingen i detta sammanhang. Vid en långsam avveckling kan biobränslen och andra icke fossila energiformer jämte effektiv elanvändning ersätta kärnkraften utan att en ökad användning av fossila bränslen skall behöva ske. Vid en snabb avveckling enligt miljöpartiets förslag måste temporärt användningen av befintliga oljekraftverk ökas men några nya anläggningar erfordras ej.

Stopp för all projektering och byggande av fossileldade kraftanläggningar

Statens vattenfallsverk och Sydkraft projekterar stora fossilbränsleanläggningar jämte storskaliga demonstrationsanläggningar. Vattenfall planerar minst fyra stora fossilbränsleanläggningar. Sydkraft planerar gaseldade anläggningar vid Barsebäck. Det är miljöpartiet de grönas uppfattning att kärnkraftsavvecklingen kan och skall genomföras snabbt (på tre år) och att därvid inga nya produktionsanläggningar för elkraft hinner byggas eller behöver byggas. På sikt skall nuvarande fossileldade olje- och kolkraftverk avvecklas och ersättas med elhushållning, övergång till andra energiformer samt elproduktion baserad på vindkraft och biologiska bränslen. Vi beklagar att energiministern i årets budgetproposition uttalar: "När det gäller *inriktningen* av Vattenfalls investeringar ansluter jag mig i huvudsak till Vattenfalls förslag." Miljöpartiet kan ej ansluta sig till miljö- och energiministerns uppfattning utan föreslår att riksdagen genom en ny lag förbjuder projektering och byggande av förbränningsanläggningar för fossila bränslen som är avsedda för en årlig energiomsättning överstigande 10 GWh/år.

Referenser:

1. "The Global 2000", Volume 1, The Summary report. Pergamon Press, New York, USA 1981.
2. Precipitation Fluctuations over Northern Hemisphere Land Areas since the Mid-19th Century. Science, Vol. 237, 10 July 1987.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen beslutar att i lag förbjuda projektering och byggande av anläggningar avsedda för förbränning av fossila bränslen med en planerad årlig energiomsättning överstigande 10 GWh.

Stockholm den 23 januari 1990

Mot. 1989/90
N432

Inger Schörling (mp)

Claes Roxbergh (mp)

Elisabet Franzén (mp)

Krister Skånberg (mp)

Lars Norberg (mp)

Eva Goës (mp)